

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

Loci Consolationvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

calamitatibus, quæ non sunt extricabiles humano consilio, sint testi-
monia præsentia Dei in Ecclesia, vt precatur Moyses 14. Numero-
rum: Ne deleas nos, vt sciant Aegypti, quod sis in hoc populo. Et 1.
Reg. 17. Vt sciat omnis terra, quod sit Deus in Israël. Et Iesaiæ 37.
Libera nos, vt sciant omnia regna terræ, quod in Israël sit Deus.

Hæc doctrina de Causis, propter quas Ecclesia cruci subie-
cta est, semper in conspectu sit, ne offensi ærumnis Ecclesiæ, existime-
mus, cœtum hunc deformem à Deo negligi. Ex his causis, par-
tim impulsivis, partim finalibus, sumitur & hæc distinctio de generi-
bus calamitatum. Genera sunt quatuor. I. *τιμωρίας*, vt exili-
um Daudis. II. *δοκιμασίας*, vt carcer Ioseph. III. *μαρτύ-
ριος*, vt interfectio Baptistæ, Iesaiæ, Ieremiæ, Pauli & aliorum.
IIII. *λόγων*, folius Christi obœdientia est.

LOCI CONSOLATIONVM.

Utilissimum est scire fontes doctrinæ de causis calamitatum, &
de locis consolationū, & conferre humanas & diuinas consolationes,
PHILOSOPHICI LOCI PRÆ-
cipui sunt septem.

I. Primus, Necessitas, ut, quæ mutari non possunt, minore dolore
feruntur, cum cogitatio in mente hæc cor ad moderationes, sicut
dicitur: Bonus animus in re mala dimidium est mali. II. Secun-
dus locus est dignitas virtutis. Non est enim iniuste faciendum pro-
pter dolorem, vt Caro discedit à iusticia, cum fractus dolore sibi con-
sciscit mortem. Cicero discedit à modestia, nimium lamentans pro-
pter exilium, cum tranquillis animis tulerint exilia multi præstan-
tes viri, Aristides, Camillus, Metellus, & alij. Et huc pertinet di-
cta: Tamen per ipsas lucet ærumnas decus: Item Aristoteles inquit:
ἡ δυστυχία λάμπει τὸ καλόν. III. Tertius locus est bona con-
scientia, iuxta dictum: Est aliquid magnis crimen abesse malis. Est
enim duplex dolor, Externus cruciatus, & vulnus cordis. IIII.
Quartus, Exempla. Quia cum similia alijs multis & melioribus acci-
dere cernimus, videtur inæqualitas & superbia esse, nihil velle com-
munitum ærumnarum ferre. *Κοινὸν γὰρ πάντων ἐν τῷ πᾶσι πᾶσι πᾶσι.*
V. Quintus. Spes lati exitus, iuxta illud: Durate & vosinet rebus
seruate secundis. Sed sæpissime humano iudicio nulla spes cernun-
tur, vt in morte Socratis, & in plurimis Ethnicorum calamitatibus.
VI. Sextus. Causæ finales, vt, militi facilius est mors profutura
patriæ. VII. Septimus. Collatio euentuum, vt, Melius est ægro-
tare, quam accedere ad conuiuium, & incidere in tumultum. Aeschio-
pes ait, se lætari, liberatum se ab Attica Republica, tanquam à ræ-
biofa cane, & ait, se habere officiosum hospitem in exilio. Socrates
C c 4 dicit.

dicit, se eo mortem facilius ferre, quia si anima sit immortalis, optare se colloquia sapientum uirorum, Palamedis, Nestoris, & aliorum, à quibus discat deinceps ea quæ ignoret, &c. Hic loci Philosophi cum ex legis doctrina magna ex parte sumpti sint, etiam sunt Theologici. Sed accedunt ex Euangelio alij tres, qui continentur magis efficaciorum consolationem.

S I N T I G I T U R L O C I T H E O -
logici decem.

i. Primus, Necessitas, id est, mandatum Dei, quod precipue spectamus animos ad obedientiam in tolerandis aduersis, nec irascimur Deo, iuxta dictum: Humiliamini sub potenti manu Dei. Item Subditus esto Deo, & spera in eum, &c. I n omni consolatione autem sic tantum minuitur dolor, cum obiectum bonum intuemur, ut cum Dauid scit, Deo obedientiam in exilio placere, & penam non esse signum reiectionis, sed commonefactionem de penitentia. Hæc bona uoluntate Dei considerata fert pœnas minore dolore. Sic luctu conuersus ad Deum leuius fert pœnam, scit ordinationi diuine obediendum esse, & hanc mortem non esse signum reiectionis.

ii. Secundus, Dignitas uirtutis, id est, Saul non recte facit, quod sibi mortem consciscit propter infelicem pugnam. **iii.** Tertius, Bona conscientia, ut Laurentio sit leuis cruciatus propter optimam conscientiam. **iiii.** Quia uero sæpissime mala conscientia dolores auget, ostenditur in Euangelio quartus locus, proflus ignotus Philosophiæ, scilicet: Remissio peccatorum. Dauid non frangitur ingentibus calamitatibus, etiam si habet tristissima uulnera conscientia, sed iam tenet remedia, scit dictum esse: Dominus absterget peccatum tuum. Hæc consolatō propria est Ecclesiæ prolata ex sinu aeterni Patris in uoce Euangelij, & nequaquam Philosophiæ nota est.

v. Quintus locus, qui etiam Euangelicus est, uidelicet, Agnitio præsentia Dei in ærumnis accepta remissione, ut dicitur: Deus habitet in afflictis. Leuatur ergo dolor, cum scimus nos à Deo iuari, & spem habemus mitigationis in hac uita. **vi.** Sextus locus, qui etiam Euangelicus est, uidelicet: Spes ultima liberationis & æternæ salutis, iuxta dictum: Etiam si occidet me, sperabo in eum. Item: Scio quod redemptor meus uiuit, & rursus circumdabor pelle mea, &c.

vii. Septimus, Exempla, quæ & propter legem & propter Euangelium proponenda sunt. **LEGAT** est: Cum patientur alij propter peccata, ut Adam, Eua, Dauid, Manasse, & alij plurimi, quorum pœnæ sunt commonefactiones de iusticia Dei: fateamur nos quoque iusticia Dei pœnas debere, iuxta dictum: Tibi Domine iusticia nobis autem confusio faciei nostræ, sicut & hodie uiro Iuda & Hierusalem. Et Elias inquit: Non sum melior patribus meis.

EVANGELICVM est, quod oportet nos fieri consimiles filij Dei in cruce & liberatione. Ideo tota Ecclesia cruce subiecta est, & expectat securam uitam & læticiam æternam, sicut filius liberatus est, iuxta dictum: Venite benedicti Patris mei, possidete regnum uobis paratum &c.

VIII. Octauus, Causæ finales, uidelicet ipse Deus, & confirmatio fidei in alijs credentibus. Ut, mitigatur dolor Laurentio, cum scit, sua constantia latius spargi noticiam Dei, & confirmari fidem in alijs, sicut Paulus inquit, se immolari propter sacrificium & ministerium fidei aliorum, id est, quia seruerit alijs recte docendo, & quia mors eius sit futura testimonium de doctrina. Nam morientes in confessione fidei ostendunt, se non simulasse professionem uoluptatis aut quæstus causam. Ostendunt item, se expectare uenturum iudicium.

IX. Collatio euentuum præcipue in Ecclesia consideranda est, quia ibi ostendit Deus & testimonia iusticiæ suæ, quod irascatur peccatis, & exempla misericordiæ, quod pœnas tamen mitiget, iuxta hæc dicta: Non accendit Deus totam iram suam.

ITEM Osee II. Non faciam furorem iræ meæ, quia, Deus ego sum, non homo, id est, quia naturæ hominum impossibile est sustinere iram Dei, si sine misericordia punire. Quanquam igitur punit Deus, mitigat tamen pœnas, ne prorsus deleatur Ecclesia.

QUARTA semper ad ceteras accedat hæc consolatio: Agnoscamus nos iuste puniri, & meritos esse atrociores pœnas, leniri tamen iram propter necessitatem, & ne tota Ecclesia funditus deleatur. Obœdiamus igitur in presentibus pœnis, & petamus & expectemus mitigationem, sicut in Prophetis dicitur. In ira misericordiæ recorderis. Item: Bonus est Dominus, & pœnitet eum magnitudinis pœnarum. X. Decimus. Desiderium clari conspectus Dei, & liberationis à toto peccato. Hæc consolatio proprie ad mortem pertinet, de qua dicit Paulus: Cupio dissolui, & esse cum Christo, id est: Sicut iter faciens nocte in densis tenebris, ignarus uia & locorum, maxime expetit diem, & lætatur cum iam aurora lucem spargere incipit: ita omnes pij cogitantes in caligine huius uitæ, qualis sit Deus, & qualis sit distinctio personarum, maxime appetunt clarum conspectum in altera uita. Item: Quia sentiunt, se adhuc circumferre immundiciam in hac uita, quæ displicet Deo, latantur cum sciunt in morte has exuuias immundas deponi.

HÆC decem capita consolationis sunt in conspectu, quæ sine ulla dubitatione pijs profunt. Et qui ea diligenter considerabunt, intelligent ex ueris causis sumta esse, uidelicet, ex lege & Euangelio, & amplissimam de singulis doctrinam in scriptis Prophetis & Apostolicis propositam esse. ERIT & hæc consideratio grata, uidere quomodo antecellat in hac tanta re doctrina Ecclesiæ remedijs Philosophicis, que non tollunt peccatum & mortem.

CERTIS SIMVM sic autem, efficaciam harum consolationum experiri conuersos ad Deum in uera inuocatione, ita dictum: Inuoca me in die tribulationis, & eripiam te, & glorificabis me. Item: Petite, & accipietis. Item: Facit alienum opus, & faciat opus propriam.

DE CHRISTIANA LIBERTATE.

QVOT SVNT GRADVS

Christiane libertatis?

DOCENDI causa gradus distinguimus, & primum de nomine monemus. Cum Ecclesia in hac uita adhuc circumferat peccata, & sit subiecta morti & cruci, & affligatur a Diabolis, tyrannis, & inimicis hominibus, & in imperijs oppressa sit tristi seruitute, uideri Ecclesia falso & stulte hanc gloriosam appellationem libertatis sibi tribuere.

SED intuenda est primum consummata libertas, quam post resurrectionem Deus erit omnia in omnibus saluatis, id est, cum Ecclesia uiuet uita aeterna, & fulgebit in ea Deus ipse, communicans suam lucem, sapientiam, iustitiam, laeticiam aeternam, sine peccato, sine morte, sine ullis calamitatibus.

HANC consummatam libertatem intuentes intelligemus utcumque, hoc uocabulo magna de uera bona significari. Sed tamen incoari haec aeterna bona in hac mortali uita oportet. Et de incoatione & consummatione dictum est Ioan. 8. Si uos filius liberauerit, uere liberi eritis.

L I B E R T A T E autem filius Dei dupliciter: Merito & efficacia. Hinc sunt quot gradus libertatis in hac uita. 1. Primus est gratia, id est, liberatio a lege, & a condemnatione aeterna, quod uidelicet certo datur remissio peccatorum, reconciliatio, imputatio iusticiae propter misericordiam, gratis fide, qua fit uiuificatio & liberatio ab aeterna morte, & donatur haereditas uitae aeternae.

I I. Secundus gradus est cum proprie coniunctus, uidelicet: Donum per gratiam, id est, filij effusio in credentibus per Euangelium, & per Spiritum sanctum, quae efficacia est uiuificatio, id est, consolatio & incoatio uitae aeternae, ita hoc dictum: Haec est uita aeterna, ut agnoscant te Deum uerum, & quem misisti Iesum esse Christum.

E S T & incoatio nouae obedientiae, & Deus praesens per filium & Spiritum sanctum mirabiliter regit, seruat & defendit Ecclesiam, & mitigat calamitates. Vt: Haec gradu libertatis liberi sunt tres uiri in fornace Babylonica, qui essent in medijs flammis, tamen non uruntur. Sic semper Ecclesia mirabiliter inter medias flammis seruatur.

H I duo gradus comprehenduntur his dictis: Gratia & ueritas per Iesum Christum facta est, id est, reconciliatio, & uera ac aeterna bona. Item Roman. 17. Gratia Dei, & donum per gratiam Iesu Christi in uita aeterna